

Liturgická čtení pro 5. neděli postní - Cyklus A

5. 4. 2020

PRŮVOD S RATOLESTMI

Když se Ježíš a jeho učedníci přiblížili k Jeruzalému a přišli k Betfage u Olivové hory, poslal dva učedníky napřed a řekl jim: „Jděte do té vesnice, která je před vámi, a hned naleznete přivázanou oslici a s ní oslátko. Odvažte je a přiveďte ke mně. A kdyby vám někdo něco namítal, řekněte: ‘Pán je potřeboje a hned je pošle nazpátek.’“

To se stalo, aby se splnilo, co bylo řečeno ústy proroka: „Řekněte síónské dceři: Hle, tvůj král k tobě přichází pokorný, sedí na oslu, na oslátku, mláděti soumara.“

Učedníci šli a udělali, jak jim to Ježíš nařídil. Přivedli oslici a oslátko, prostřeli na oslátko své pláště a on se na pláště posadil. Veliké množství lidu pak prostřelo své pláště na cestu, jiní sekali ze stromů ratolesti a stlali je na cestu. Zástupy, které šly před ním i za ním, volaly: „Hosana synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Hosana na výsostech!“

Jakmile vjel do Jeruzaléma, vzrušení zachvátilo celé město a lidé se ptali: „Kdo je to?“ Ze zástupu jim odpovídali: „To je ten prorok, Ježíš z galilejského Nazareta.“

VSTUPNÍ MODLITBA

Všemohoucí, věčný Bože, tys nám poslal svého Syna: stal se člověkem, ponížil se a byl poslušný až k smrti kříže; dej, ať také my za všech okolností konáme tvou vůli, abychom tvého Syna následovali a měli účast na jeho vzkříšení. Neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého...

1. ČTENÍ Iz 50,4-7

Pán, Hospodin, mi dal dovedný jazyk, abych uměl znaveného poučovat utěšujícím slovem. Každé ráno mi probouzí sluch, abych ho poslouchal, jak je povinnost učedníka. Pán, Hospodin, mi otevřel ucho a já se nezdráhal, necouvl nazpět. Svá záda jsem vydal těm, kteří mě bili, své líce těm, kteří rvali můj vous. Svou tvář jsem neskryl před hanou a slinou.

Pán, Hospodin, mi však pomáhá, proto nejsem potupen. Proto dávám své tváři ztvrdnout v křemen a vím, že nebudu zahanben.

ŽALM 22

Odpověď: Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?

Posmívají se mi všichni, kdo mě vidí, – šklebí rty, pokyvují hlavou: – „Spoléhal na Hospodina, ať ho vysvobodí, – ať ho zachrání, má-li ho rád!“

Obkličuje mě smečka psů, – tlupa zlosynů mě svírá. – Probodli mi ruce i nohy, – spočítat mohu všechny své kosti.

Dělí se o můj oděv, – losují o můj šat. – Ty však, Hospodine, nestůj daleko, – má sílo, pospěš mi na pomoc!

Budu vyprávět svým bratřím o tvém jménu, – uprostřed shromáždění budu tě chválit. – „Kdo se bojí Hospodina, chvalte ho, – slavte ho, všichni z Jakubova potomstva, – boj se ho, celé Izraelovo plémě!“

2. ČTENÍ Flp 2,6-11

Kristus Ježíš, ačkoli má božskou přirozenost, nic nelpěl na tom, že je rovný Bohu, ale sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebníka a stal se jedním z lidí. Byl jako každý jiný člověk, ponížil se a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži.

Proto ho také Bůh povýšil a dal mu Jméno nad každé jiné jméno, takže při Ježíšově jménu musí pokleknout každé koleno na nebi, na zemi i v podsvětí a každý jazyk musí k slávě Boha Otce vyznat: Ježíš Kristus je Pán.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM

Kristus byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži. Proto ho také Bůh povýšil a dal mu Jméno nad každé jiné jméno.

EVANGELIUM

Delší verze Mt 26,14 – 27,66

Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle Matouše.

Tehdy jeden z Dvanácti – Jidáš Iškariotský – odešel k velekněžím a zeptal se jich: „Co mi dáte, když vám ho zradím?“ Oni s ním smluvili třicet stříbrných. Od té chvíle hledal vhodnou příležitost, aby ho zradil.

První den o svátcích nekvašeného chleba přistoupili učedníci k Ježíšovi s otázkou: „Kde chceš, abychom ti připravili velikonoční večeři?“ On řekl: „Jděte do města k jistému (člověku) a vyřídte mu, že Mistr vzkazuje: Můj čas je blízko; budu u tebe se svými učedníky slavít velikonoční večeři.“ Učedníci udělali, jak jim Ježíš nařídil, a připravili velikonočního beránka.

Když nastal večer, zaujal místo u stolu s Dvanácti. Při jídle jim řekl: „Amen, pravím vám: Jeden z vás mě zradí.“ Velmi se zarmoutili a začali mu říkat jeden přes druhého: „Jsem to snad já, Pane?“ Odpověděl: „Kdo si se mnou namáčí rukou v míse, ten mě zradí. Syn člověka sice odchází, jak je o něm psáno, ale běda tomu člověku, který Syna člověka zradí. Pro toho člověka by bylo lépe, kdyby se nebyl narodil.“ Také Jidáš, který ho chtěl zradit, se zeptal: „Jsem to snad já, Mistře?“ Odpověděl mu: „Tys (to) řekl.“

Když jedli, Ježíš vzal chléb, požehnal ho, lámal a dával ho svým učedníkům se slovy: „Vezměte, jezte. To je mé tělo.“ Potom vzal kalich, vzdal díky, podal jim ho a řekl: „Pijte z něho všichni. Neboť to je má krev (nové) smlouvy, která se prolévá za všechny na odpuštění hříchů. Pravím vám: Od této chvíle už nikdy nebudu pít z tohoto plodu révy až do toho dne, kdy z nového (plodu) budu pít s vámi v království svého Otce.“

Potom zazpívali chvalozpěv a vyšli na Olivovou horu. Tehdy jim Ježíš řekl: „Vy všichni se dnes v noci nade mnou pohoršíte, neboť je psáno: 'Budou bít pastýře, a ovce ze stáda se rozprchnou.' Ale po mém vzkříšení vás předejdu do Galileje.“ Petr mu na to řekl: „Kdyby se všichni nad tebou pohoršili, já se nikdy nepohorším!“ Ježíš mu odpověděl: „Amen, pravím ti: Dnes v noci, dříve než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“ Petr mu však tvrdil: „I kdybych měl s tebou jít na smrt, nezapřu tě!“ Podobně mluvili i všichni ostatní učedníci.

Potom s nimi šel Ježíš na venkovský dvorec zvaný Getsemany a řekl učedníkům: „Posedzte tady, zatímco se půjdu tamhle pomodlit.“ Petra a dva Zebedeovy syny vzal s sebou. Pak se ho zmocnil smutek a úzkost. Řekl jim: „Má duše je smutná až k smrti, zůstaňte zde a bděte se mnou!“ Trochu poodešel, padl tvář k zemi a modlil se: „Otče můj, jestliže je to možné, ať mě mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš.“

Potom se vrátil k učedníkům a našel je, jak spí. Řekl Petrovi: „To jste nemohli ani jednu hodinu se mnou bdít? Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení. Duch je sice ochotný, ale tělo je slabé.“ Odešel podruhé a modlil se: „Otče můj, nemůže-li mě (tento kalich) minout a musím ho vypít, ať se stane tvá vůle.“ Znovu se vrátil a našel je, jak spí, protože se jim únavou zavíraly oči. Nechal je, opět odešel a modlil se potřetí stejnými slovy.

Potom se vrátil k učedníkům a řekl jim: „Jen spěte a odpočívajte dál! – Už je tady ta hodina: teď bude Syn člověka vydán do rukou hříšníků. Vstaňte, půjdeme! Hle, už je tady můj zrádce.“ Když ještě mluvil, přišel Jidáš, jeden ze Dvanácti, a s ním velký houf s meči a kyji, jak je poslali velekněží a starší lidu. Jeho zrádce s nimi smluvil znamení: „Koho políbím, ten je to; toho se chopte.“ A hned přistoupil k Ježíšovi a řekl: „Buď zdrav, Mistře!“ a políbil ho.

Ježíš mu odpověděl: „Příteli, (učiň jen), k čemu jsi přišel.“ (Lidé z houfu) přistoupili, vztáhli ruce na Ježíše a zmocnili se ho. Vtom jeden z těch, kdo byli s Ježíšem, sáhl po meči, vytasil ho, udeřil veleknězova služebníka a uťal mu ucho. Ježíš mu však řekl: „Zastrč svůj meč tam, kam patří. Každý, kdo sahá po meči, mečem zahyne. Anebo myslíš, že by mi můj Otec neposlal ihned víc jak dvanáct pluků andělů, kdybych ho o to poprosil? Ale jak by se potom splnily výroky Písma, že se tak musí stát?“ V té chvíli řekl Ježíš (onomu) houfu: „Jako na zločince jste vytáhli s meči a kyji, abyste mě zatkli? Sedával jsem den co den v chrámě a učil, a nezmocnili jste se mě. To všechno se však stalo, aby se splnily výroky Písma u proroků.“ Tu jej všichni učedníci opustili a utekli.

Ti, kdo se Ježíše zmocnili, vedli ho k veleknězi Kaifášovi, kde se shromáždili učitelé Zákona a starší. Petr šel zpovzdálí za ním až k veleknězovu dvoru. Vešel dovnitř a sedl si k služebníkům, aby viděl, jak to skončí. Velekněží a celá velerada hledali proti Ježíšovi živé svědectví, aby ho mohli odsoudit na smrt, ale nenašli, třebaže se dostavilo mnoho falešných svědků. Nakonec přišli dva a řekli: „On prohlásil: Mohu zbořit Boží chrám a ve třech dnech ho zase vystavět.“ Velekněz povstal a zeptal se ho: „Nic neodpovídáš na to, co tito (lidé) proti tobě vypovídají?“ Ježíš však mlčel. Tu mu velekněz řekl: „Zapřísahám tě při živém Bohu, abys nám řekl, zdali jsi Mesiáš, Syn Boží!“ Ježíš mu odpověděl: „Tys (to) řekl. Ale říkám vám: Od této chvíle uvidíte Syna člověka, jak sedí po pravici Všemohoucího a jak přichází v nebeských oblacích.“ Tu roztrhl velekněz své roucho a řekl: „Rouhal se! Nač ještě potřebujeme svědky? Právě jste sami slyšeli rouhání. Co o tom soudíte?“ Odpověděli: „Hoden je smrti.“ Pak mu plivali do tváře a tloukli ho pěstmi; někteří ho bili do tváře a říkali: „Když jsi prorok, pověz nám, Mesiáši, kdo tě to udeřil!“

Petr mezitím seděl venku na dvoře. Tu k němu přistoupila jedna služka a tvrdila: „Tys byl také s tím Galilejcem Ježíšem.“ Ale on to přede všemi zapřel: „Nevím, co povídáš.“ Když odešel k chodbě u brány, uviděla ho jiná služka a řekla těm, kdo tam byli: „Tady ten byl s tím nazaretským Ježíšem.“ Ale zase to zapřel, a to pod přísahou: „Toho člověka vůbec neznám!“ Za chvíli přistoupili ti, kdo tam stáli, a řekli Petrovi: „Opravdu, i ty k nim patříš. Vždyť už tvé nářečí tě prozrazuje.“ Tu se začal zaklínat a zapřísahat: „Neznám toho člověka!“ Hned nato zakokrhál kohout a Petr si vzpomněl na slova, která Ježíš řekl: „Dříve než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“ A vyšel ven a hořce se rozplakal.

Když nastalo ráno, všichni velekněží a starší lidu se usnesli proti Ježíšovi, že ho vydají na smrt. Dali ho proto spoutat a odvést a vydali ho vladaři Pilátovi. Když teď zrádce Jidáš viděl, že Ježíš je odsouzen, hnulo se v něm svědomí. Přinesl velekněžím a starším těch třicet stříbrných nazpátek a řekl: „Zhřešil jsem: zradil jsem nevinnou krev.“ Odpověděli mu: „Co je nám do toho? To je tvá věc.“ Tu hodil ty stříbrné dovnitř chrámu, utekl odtamtud, šel a oběsil se. Velekněží vzali ty peníze a řekli: „Do chrámové pokladny je dát nesmíme, protože je to odměna za krev.“ Usnesli se tedy, že za ně koupí hrnčířovo pole na pohřbívání cizinců. Proto se tomu poli až dodneška říká Pole krve. Tak se splnilo, co řekl prorok Jeremiáš: 'Vzali třicet stříbrných, odhadní cenu za toho, kterého Izraelité tak odhadli, a dali je za hrnčířovo pole, jak mi Pán nařídil.'

Ježíš pak byl předveden před vladaře. Vladař se ho zeptal: „Ty jsi židovský král?“ Ježíš odpověděl: „Ty (to) říkáš!“ Na žaloby velekněží a starších neodpověděl nic. Tu mu Pilát řekl: „Neslyšíš, co všechno proti tobě vypovídají?“ Ale Ježíš mu neodpověděl ani na jednu otázku, takže se vladař velmi divil.

Bylo zvykem, že o svátcích vladař propouštěl lidu jednoho vězně, kterého chtěli. Právě tehdy měli pověstného vězně, jmenoval se Barabáš. Proto když se (lidé) shromáždili, zeptal se jich Pilát: „Koho chcete, abych vám propustil? Barabáše, anebo Ježíše, kterému říkají Mesiáš?“ Věděl totiž, že ho vydali z nenávisti. Když zasedl na soudní stolec, poslala k němu jeho žena se vzkazem: „Nic neměj s tím spravedlivým! Kvůli němu jsem dnes ve snu mnoho vytrpěla.“ Velekněží a starší však přemluvili lid, aby si vyžádali Barabáše, a Ježíše aby dali popravít. Vladař se jich zeptal: „Kterého vám z těchto dvou mám propustit?“ Začali volat: „Barabáše!“ Pilát jim řekl: „Co tedy mám udělat s Ježíšem, zvaným Mesiáš?“ Všichni volali: „Na kříž s ním!“ On však namítl: „Ale co udělal špatného?“ Oni však křičeli ještě víc: „Na kříž s ním!“ Pilát viděl, že tím ničeho nedosáhl, ba naopak, že bouře stále vzrůstá. Dal si tedy přinést vodu, před očima lidu si umyl ruce a řekl: „Nemám vinu na krvi tohoto člověka.“

To je vaše věc.“ Všechen lid odpověděl: „Jeho krev ať padne na nás a na naše děti!“ Tu jim propustil Barabáše, Ježíše pak dal zbičovat a vydal ho, aby byl ukřižován.

Vladařovi vojáci vzali Ježíše do vládní budovy a svolali k němu celou četou. Svlékli ho, přehodili mu nachově rudý plášť, upletli korunu z trní, vsadili mu ji na hlavu, do pravé ruky mu dali rákosovou hůl, klekali před ním a posmívali se mu: „Bud' zdrav, židovský králi!“ Plivali na něj, brali mu hůl a bili ho po hlavě. Když se mu dost naposmívali, svlékli mu plášť, oblékli mu zase jeho šaty a odvedli ho, aby ho ukřižovali. Když vycházeli, potkali jednoho člověka z Kyrény, jmenoval se Šimon. Toho přinutili, aby mu nesl kříž.

Když došli na místo zvané Golgota, což znamená 'Lebka', dali mu pít víno smíchané se žlučí. Okusil, ale pít nechtěl. Přibili ho na kříž a rozdělili si jeho šaty losováním. Potom si tam sedli a hlídali ho. Nad hlavu mu připevnili nápis s udáním jeho provinění: „To je Ježíš, židovský král.“ Zároveň s ním byli ukřižováni dva zločinci, jeden po pravici, druhý po levici. Ti, kdo přecházeli okolo, potupně proti němu mluvili. Potřásali hlavou a říkali: „Chceš zbořit chrám a ve třech dnech ho zase vystavět. Zachraň sám sebe! Jsi-li Syn Boží, sestup z kříže!“ Stejně tak se mu posmívali i velekněží s učiteli Zákona a staršími a říkali: „Jiným pomohl, sám sobě pomoci nemůže. Je (prý) to izraelský král! Ať nyní sestoupí z kříže, a uvěříme v něho. Spoléhal na Boha, ať ho teď vysvobodí, má-li v něm zalíbení. Přece řekl: 'Jsem Boží Syn!' „ Stejně ho tupili i ti, kdo byli spolu s ním ukřižováni.

Od dvanácti hodin nastala tma po celém kraji až do tří odpoledne. Kolem tří hodin zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eli, Eli, lema sabachthani?“, to znamená: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ Když to uslyšeli někteří z těch, kdo tam stáli, říkali: „On volá Eliáše!“ Jeden z nich hned odběhl, vzal houbu, naplnil ji octem, nastrčil ji na rákosovou hůl a chtěl mu dát pít. Ostatní však říkali: „Počkej, chceme vidět, zdali ho přijde Eliáš zachránit.“ Ježíš však znovu vykřikl mocným hlasem a skonal.

Chvilé tiché modlitby vkleče.

Vtom se chrámová opona roztrhla vpůli odshora až dolů, země se zatřásla, skály se rozpučly, hroby se otevřely a mnoho těl zesnulých svatých bylo vzkříšeno. Po jeho vzkříšení vyšli z hrobů, vešli do Svatého města a ukázali se mnoha (lidem). Když setník a jeho lidé, kteří měli u Ježíše stráž, viděli to zemětřesení a všechno, co se dělo, hrozně se polekali a říkali: „To byl opravdu Syn Boží!“ Zpozzdálí tam přihlíželo i mnoho žen: (byly to) ty, které následovaly Ježíše už z Galileje a sloužily mu. Mezi nimi byla Marie Magdalská, Marie, matka Jakubova i Josefova, a matka Zebedeových synů.

Když nastal večer, přišel bohatý člověk pocházející z Arimatie, jmenoval se Josef. I on byl Ježíšovým učedníkem. Došel k Pilátovi a žádal o Ježíšovo tělo. Pilát poručil, aby mu ho vydali. Josef vzal tělo, zavinul ho do čistého lněného plátna a uložil ho do své nové hrobky, kterou si dal vytesat ve skále. Před vchod do hrobky přivalil velký kámen a odešel. Marie Magdalská a druhá Marie (přítom) seděly naproti hrobu.

Druhý den, to je po dnu příprav na svátek, přišli velekněží a farizeové společně k Pilátovi a řekli: „Pane, vzpomněli jsme si, že ten podvodník ještě zaživa prohlásil: 'Po třech dnech vstanu z mrtvých.' Dej tedy rozkaz zajistit hrob až do třetího dne. Jinak by mohli jeho učedníci přijít, ukradnout ho a říci lidu: 'Vstal z mrtvých.' Pak by ten poslední podvod byl ještě horší než první.“ Pilát jim odpověděl: „(Tady) máte stráž. Jděte a zajistěte (hrob), jak uznáte za dobré.“ Oni šli a zajistili hrob tím, že zapečetili kámen a (postavili) stráž.

Kratší verze Mt 27,33-54

Když došli na místo zvané Golgota, což znamená „Lebka“, dali mu pít víno smíchané se žlučí. Okusil, ale pít nechtěl. Přibili ho na kříž a rozdělili si jeho šaty losováním. Potom si tam sedli a hlídali ho.

Nad hlavu mu připevnili nápis s udáním jeho provinění: „To je Ježíš, židovský král.“ Zároveň s ním byli ukřižováni dva zločinci, jeden po pravici, druhý po levici.

Ti, kdo přecházeli okolo, potupně proti němu mluvili. Potřásali hlavou a říkali: „Chceš zbořit chrám a ve třech dnech ho zase vystavět. Zachraň sám sebe! Jsi-li Syn Boží, sestup z kříže!“

Stejně tak se mu posmívali i velekněží s učiteli Zákona a staršími a říkali: „Jiným pomohl, sám sobě pomoci nemůže. Je prý to izraelský král! Ať nyní sestoupí z kříže, a uvěříme v něho. Spoléhal na Boha, ať ho teď vysvobodí, má-li v něm zalíbení. Přece řekl: ‘Jsem Boží Syn!’“ Stejně ho tupili i ti, kdo byli spolu s ním ukřižováni.

Od dvanácti hodin nastala tma po celém kraji až do tří odpoledne. Kolem tří hodin zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eli, Eli, lema sabachthani?“, to znamená: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“

Když to uslyšeli někteří z těch, kdo tam stáli, říkali: „On volá Eliáše!“ Jeden z nich hned odběhl, vzal houbu, naplnil ji octem, nastrčil ji na rákosovou hůl a chtěl mu dát pít. Ostatní však říkali: „Počkej, chceme vidět, zdali ho přijde Eliáš zachránit.“

Ježíš však znovu vykřikl mocným hlasem a skončil.

Vtom se chrámová opona roztrhla vpůli odshora až dolů, země se zatřásla, skály se rozpučly, hroby se otevřely a mnoho těl zesnulých svatých bylo vzkříšeno. Po jeho vzkříšení vyšli z hrobů, vešli do Svatého města a ukázali se mnoha lidem. Když setník a jeho lidé, kteří měli u Ježíše stráž, viděli to zemetřesení a všechno, co se dělo, hrozně se polekali a říkali: „To byl opravdu Syn Boží.“